

هو العليم

تشیع؛ دین حرکت و زندگی

حضرت علامه آیة اللہ حاج سید محمد حسین

حسینی طهرانی

مہرتابان

علامه آية الله سيد محمد حسين حسيني طهراني
در كتاب مهر تابان، در خصوص مصاحبات علامه
طباطبائي و پروفيسور هانري كربين چنين آورده
است: آشنائي و مصاحبه‌هاي كربين با علامه
طباطبائي از سال يك هزار و سيصد و هفتاد و هشت
هجريّه قمریّه شروع شد، و متجاوز از بيست سال
ادامه پيدا كرد. اين حقير در روز جمعه ۱۸ شعبان
المعظم يك هزار و سيصد و نود و نه هجريّه قمریّه
كه به خدمت استاد علامه در مشهد مقدّس رسيدم و
در آن روز راجع به كربين نيز مذاكراتي شد؛ اينجانب
فرمايشات ايشان را ضبط و فعلا براي خوانندگان
گرامي در اينجا ميآورم.

كربن مرد سليم النفس و منصفی بود

علامه فرمودند: مسيو هانري كربين استاد شيعه
شناس دانشگاه سوربن؛ قريب يكي دو ماه است كه
فوت کرده است؛ و مجالس عديده‌اي راجع به تحقيق
مذهب شيعه با ما داشت. مرد سليم النفس و منصفی
بود. او معتقد بود كه در ميان تمام مذاهب عالم، فقط
مذهب شيعه است كه مذهبي پويا و متحرّك و زنده

است، و بقیه مذاهب بدون استثناء عمر خود را سپری کرده‌اند، و حالت ترقّب و تکامل را ندارند.

تشیع، دین حرکت و زندگی

کلیمیان قائل به امام و ولیّ زنده‌ای نیستند (و همچنین مسیحیان و زردشتیان) و اتّکاء به مبدأ حیاتی ندارند و به واسطه عمل به تورات و انجیل و زُند و اوستا، اکتفا نموده و تکامل خود را فقط در این محدوده جستجو میکنند. و همچنین تمام فرق اهل تسنّن که فقط تکامل خود را در سایه قرآن و سنّت نبوی میدانند.

اما شیعه، دین حرکت و زندگی است. چون معتقد است که حتماً باید امام و رهبر امت زنده باشد، و تکامل انسان فقط به وصول به مقام مقدّس او حاصل میشود؛ و لذا برای این منظور از هیچ حرکت و پویائی و عشق دریغ نمیکند.

در دین مسیح عبادت در غیر کلیسا باطل است

میفرمودند: روزی به کربن گفتم: در دین مقدّس اسلام تمام زمین‌ها و مکان‌ها بدون استثناء محلّ عبادت است. اگر فردی بخواند نماز بخواند یا قرآن

بخواند یا سجده کند یا دعا کند، در هر جا که هست
میتواند این اعمال را انجام دهد؛ و رسول الله فرموده
است: **جُعِلَتْ لِي الْأَرْضُ مَسْجِدًا وَ طَهُورًا**. ولی در
دین مسیح چنین نیست؛ عبادت فقط باید در کلیسا
انجام گیرد و در موقع معین؛ عبادت در غیر کلیسا
باطل است.

بنابراین، اگر فردی از مسیحیان در وقتی از اوقات
حالی پیدا کرد، مثلا در نیمه شب در خوابگاه منزل
خود، و خواست خدا را بخواند چه کند؟ او باید صبر
کند تا روز یکشنبه، کلیسا را چون باز کنند، بیاید در
آنجا و برای دعا در آنجا حضور به هم رساند؟! این
معنی قطع رابطه بنده است با خدا.

اشکال مذهب مسیح

کربن در پاسخ گفت: بلی، این اشکال در مذهب
مسیح هست؛ و الحمد لله دین اسلام در تمام ازمنه
و امکنه و حالات، رابطه مخلوق را با خالق خود
محفوظ داشته است.

چون خدا اسماء حسنایی دارد، در اسلام انسان

طبق نیاز خود خدا را می خواند

و [علامه] فرمودند: اگر در دین مقدس اسلام

انسان حاجتمند حالی پیدا کند، طبق همان حال و حاجت، خدا را میخواند؛ چون خدا اسماء حُسْنائی دارد چون غفور و رحیم و رازق و منتقم و غیرها، و انسان طبق خواست و حاجت خود، هر یک از این اسماء را مناسب ببیند؛ خدا را بدان اسم و صفت یاد میکند. مثلاً اگر بخواهد خدا او را بیامرزد و از گناهش درگذرد، باید از اسم غَفُور و غَفَّار و غَافِرٌ الذَّنْبِ استفاده کند.

اما در دین مسیح، خدا اسماء حُسْنی ندارد؛ فقط لفظ خُدا و اِله و اَبُ برای اوست، بنابراین اگر شما مثلاً حالی پیدا کردید! و خواستید خدا را بخوانید و مناجات کنید، و او را با اسماء و صفاتش یاد کنید! و با اسم خاصی از او حاجت خود را بطلبید! چه خواهید کرد؟

در پاسخ گفت: من در مناجات‌های خود، «صحیفه مهدویّه» علیه السّلام را میخوانم.

علامه میفرمودند: کربن کِراراً «صحیفه سجّادیّه»

علیه السّلام را میخواند، و گریه میکرد.^۱

---

^۱ مه‌رتابان، ص ۷۶